

Press - Redd Barna Ungdom ønsker med dette å gi sine innspill til helse- og omsorgsdepartementet i forbindelse med ny stortingsmelding om folkehelsepolitikken.

Press - Redd Barna Ungdom er Norges største ungdomsorganisasjon som utelukkende arbeider for å ivareta barns rettigheter. I vår politikk tar vi utgangspunkt i FNs barnekonvensjon og det barn selv mener er barnets beste. Artikkel 24 i Barnekonvensjonen sier at barn har rett på god helse, både fysisk, og psykisk, og artikkel 4 sier at det er statens ansvar at barns rettigheter innfries. Nå ser man likevel at ungdom rapporterer om dårligere psykisk helse enn noen gang før og at tjenestene som er på plass for barn og unge ikke har kapasitet til å hjelpe alle de som trenger det. På bakgrunn av dette ønsker vi å komme med innspill på ulike områder som påvirker barns helse og som treffer en rekke av spørsmålene stilt i høringsbrevet.

Skolehelsetjenesten

Skolehelsetjenesten er en av de viktigste forebyggende tjenestene vi har for barn og unges helse. Det har gjennom de siste årene blitt satset på tjenesten, men til tross for dette har ikke tilbudet forbedret seg. Ifølge Barneombudets undersøkelse, oppga kun 40 % av barn og unge at de har en tilgjengelig helsesykepleier som de kunne besøke dersom de hadde behov for det.¹ Å skape et tilstrekkelig tilbud på en arena der man være tilgjengelige for alle barn er avgjørende for at den unge befolkningen kan få den helsehjelpen de trenger.

For å oppnå dette trenger vi flere helsesykepleiere inn i skolen, samt flere med andre utdanninger innenfor helse (t.d. barnevernspedagoger, fysioterapeuter og psykologer) som jobber tett med skolehelsetjenesten. Synlige voksenpersoner i skolen som er til stede over lengre tid oppbygger seg også tillit hos elevene, noe som videre fører til at skolehelsetjenesten blir et reelt lavterskeltilbud for unge som oppleves som trygt. Flere skoleplasser for utdanning av helsesykepleiere og en økt bemanningsnorm, spesielt for ungdomsskoler og videregående skoler, er derfor et nødvendig steg for at skolehelsetjenesten skal kunne være til hjelp for alle barn og unge.

Brukerstyrt personlig assistanse

BPA ble i 2015 rettighetsfestet for alle personer under 67 år med et stort og langvarig assistansebehov. Det er kommunene som har ansvaret for BPA-tilbudet, og dette skaper store variasjoner på tvers av kommunegrenser. Selv om retten på BPA er lovfestet, er det mange som står uten hjelpen de har krav på, og mange er nødt til gi opp utdanning, jobbmuligheter eller fritidsaktiviteter som følge av manglende timetall eller urimelige krav for BPA fra kommunen.

Mangelen på BPA bryter med Barnekonvensjonen på flere områder. Her kan blant annet ikke-diskrimineringsprinsippet og barns rett til lek, hvile og fritid

trekkes frem. I tillegg er et dårlig BPA-tilbud i strid med Fritidserklæringen, som skal gi alle barn mulighet til å delta på minst én fritidsaktivitet. Å måtte velge vekk sosial og rekreasjonell aktivitet har store konsekvenser, spesielt for unge som allerede befinner seg i en ekstra sårbar fase. Etter pandemien har man tydelig sett konsekvensene av sosial isolasjon blant unge. Flere opplever ensomhet og andre psykiske plager enn tidligere. For å sikre god helse, er vi nødt til å gi unge tilgang til arenaer der de kan være aktive, sosiale og utvikle seg på sine egne premisser, og de som har rett på BPA kan ikke bli glemt!

Barns digitale hverdag

Et område der man tydelig ser mangel på kunnskap er barns digitale hverdag. Dette temaet har fått økt fokus de siste årene, både fra interessegrupper og -organisasjoner, samt fra statlig hold. Et aspekt ved barn og unges digitale tilstedeværelse som Press - Redd Barna Ungdom har jobbet særlig mye med er effekten denne har på psykisk helse, og særlig kroppspress. I Press sin rapport *Prosjekt Perfekt* fra 2018, svarte 7 av 10 jenter og 5 av 10 gutter at de ønsker å endre noe ved eget utseende og 1 av 10 vil endre seg ved hjelp av kosmetiske behandlinger. Digitale medier, og reklame- og mediebransjens påvirkning på innholdet som vises, ser vi som en av de sentrale årsakene til denne kroppsmisnøyen. Dette kom også tydelig frem av de unges svar i *Prosjekt perfekt*.

I september i 2021 ble den nasjonale strategien for en trygg digital hverdag *Rett på nett* lansert. barn og unge lever et stadig mer digitalt liv - det er der de lærer, er sosiale og ytrer sine meninger. Likevel er det en mangel på forskning på hvordan deres digitale liv utspiller seg og hvilke faktorer som påvirker sikkerhet helse på den arenaen. Dette kommer tydelig frem i strategien, og det drøftes frem at det å legge til rette for og gjennomføre denne forskningen er et nødvendig tiltak. Under lanseringen av strategien sa daværende barne- og familieminister Kjell Ingolf Ropstad at "Vi vil utrede opprettelse av et forskningssenter på barn og unges digitale oppvekst."² På tross av dette er det ingen tydelige prioritering av midler til hverken opprettelse av et forskningssenter eller andre punkter i strategien. Dette er noe vi savner. Alle barn har rett på en trygg oppvekst, og da er man nødt til å innhente kunnskap om de tilbudene barn benytter seg av i hverdagen.

Avslutningsvis ønsker vi å understreke viktigheten av å skape tilgjengelige og tilpassede helsetilbud for den unge befolkningen. Målrettet helsearbeid for barn er nødvendig for å sikre god folkehelse, i dagens samfunn og i fremtiden. For å kunne tilby hjelp som "treffer" er man nødt til å samle inn og lytte til unges innspill, og dette er noe vi håper dere vektlegger.

Med vennlig hilsen,

Isaac Elstad Røssnes
Fungerende leder i Press - Redd Barna Ungdom

1

<https://www.barneombudet.no/aktuelt/kun-40-av-barn-og-unge-kan-stikke-innom-hos-helsesoster>

2

<https://www.regjeringen.no/no/dokumentarkiv/regjeringen-solberg/aktuelt-regjeringen-solberg/bld/taler-og-innlegg/lansering-av-nasjonal-strategi-for-trygg-digital-oppvekst/id2870281/>